

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Pravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Uradni jezik.

Politična konstelacija v naši državi je sedaj taka, da opravičeno smemo pričakovati uresničenja ravnopravnosti našega jezika v šoli in v uradu. Tako imenovanej ustavovernej stranki so poslednje volitve izdrle strupeno želo njene neomejene sile, s katerim je zamorila vse narodno nemško življenje, kljub ustavi, ki vsem narodom v državi zagotavlja jezikovo ravnopravnost. To dosedaj neuresničeno teorijo naše ustave bode morala prihodnja vlada vpeljati v dejansko življenje, ako bode hotela opravičiti to, kar se od nje v prvi vrsti pričakuje: pomirjenje narodnostnega prepira. Državni zbor pa, iz katerega bode izšla ta vlada, jo bode moral — ako treba — k temu prisiliti, sicer bode tudi njegovo delovanje na drugih poljih, kjer je veliko popraviti treba, neuspešno ostalo, ker bode vera v njegovo pravičnost zgubljena in se nezadovoljni narodi ne bodo mogli udeležiti njegovega dela. Sicer pa sedaj še nečemo dvomiti nad njegovim pravicoljubjem; vsaj so vsi konservativni poslanci obljubljali tudi narodnostno enakopravnost.

Kako naj bi se izpeljala ta v uradu (kako v šolah, je bilo že mnogokrat povedano) bode tu govorjeno.

Postava sama na sebi nič ne pomaga, kakor smo doživeli na § 19 državnega osnovnega zakona o pravicah državljanov, ki je na papirji ostal. Zakaj je na papirji ostal? Največ zato, ker so stare naredbe, ki določajo, da je uradni jezik pri vseh državnih uradih v naših krajih nemški jezik. Teh naredeb oni § 19 nij mogel ob moč dejati, ker izreka

samo načelo, pa ne pové, kako bi se to načelo v praksi izpeljalo, — izpeljavnega zakona ali izpeljevalnih vladnih naredeb k ónemu § 19 pa nij.

Tudi uradništvo je rado kazalo in še kaže na te stare naredbe, deloma, ker je neslovenske narodnosti in narodovega jezika ne ume, deloma, ker, akoravno iz našega naroda izišlo, nij vajeno govoriti in pisati v materinem jeziku. Zarad teh starih naredeb bomo imeli — nove nemške zemljiške knjige, akoravno je dotično postavo o notranje njihovej uredbi sklenil narodni deželni zbor v Ljubljani za Kranjsko v slovenskem jeziku, pridevši jej slovenske obrazce. A slovenskih tiskovin se ne poslužujejo dotični uradi — pač pa se je zgodil slučaj, da bo neka sodnija na Slovenskem imela nemško-češke zemljiške knjige. Ne upam si preiskavati, kako bi bilo, ko bi bil deželni zbor v dotično postavo vzel določilo: Zemljiške knjige so slovenske, — ali vsaj slovensko-nemške. Druzihi uže tisočkrat ponavljanih neprilik se tukaj nij treba dotikati. One stare naredbe o uradnem jeziku nemškem na Slovenskem je treba tedaj najprvo ob moč dejati in izreči, da uradni jezik pri vseh uradih v slovenskih krajih je jezik slovenski. Ta naredba se mora vsem uradom uradno intimirati s pristavkom, kateri natanko določeni dan se mora slovensko uradovanje začeti. Potem bo izpeljava v § 19 izrečenega načela nedvomna. Sicer pa o njej ne more biti govorice. Potem se bodo uradniki potrudili, da se precej nauče pismenega slovenskega jezika, kolikor ga še ne znajo, — in ga bodo brezdvomno tudi dobro pisali (klasično itak nij treba — saj tudi nemške rešitve nijso Bog

ve kako izvrstno stilizirane) saj je vsaj po večini njih materini jezik, — z znanjem bode prišla tudi ljubezen do jezika, in več se ne bode slišalo z nekakim čudnim ponosom rečeno: „Ich kann nicht slovenisch.“

Naši državni poslanci pa naj z vsemi parlamentarnimi sredstvi doseči skušajo, da bode na Slovenskem slovenski jezik „uradni jezik“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. avgusta.

Sprava mej Čehi in Nemci na jedne in sporazumljenje mej Čehi in Poljaki na druge strani stoji še zmirom na prvi vrsti dnevnega novinstva. Čehi zahtevajo, ako se bode ministerstvo vzelo iz večine državnega zbora, v kateri bi oni bili važen faktor, svojega zastopnika v ministerstvu.

Vnanje države.

Razmere mej vzhodno Rumelijo in Turško postajejo bolj in bolj uradni. Knez Vugorides je imenoval več uradnikov Bolgarov, katerih pak porta neče potrditi.

Rumunski minister za vnanje, Boeresku, bode obiskal vsa evropska glavna mesta, ter se z vodji vnanje politike posvetoval, kako bi se dalo rumunsko vprašanje gledé judov rešiti.

Carigradska vlada kakor znano, neče vojakom ničesa plačati; zato so vojaki hudo razburjeni in zahtevajo zdaj od novega ministra predsednika vso svojo zaostalo plačo.

Francoska zbornica se je zaključila, meseca novembra prične zopet svoje seje.

V Nancy-ju je bilo 3. t. m. slavnostno odkritje Thiersovega spomenika. Govorila sta Jules Simon in minister Lepere pri tej priliki.

Nemški državni zakonik objavlja nemškega cesarja naredbo, vsled katere stopi postava tičoča se ustave in uprave v Elzas-Lotrini z dném 1. oktobra meseca v veljavo.

Listek.

Zopet se je ena zvezdica vtrnila!

„Kaj pa to pomeni, mati, kadar se lučice na nebu vtrinjajo?“ — „Pravijo, da se vselej, kadar se zvezdica vtrne, loči duša od telesa, in da en človek umrje; da vsacemu človeku, ko na svet pride, se zasveti na nebu zvezdica njemu posvečena, ki ga gleda in mu sije, ki se z njim veseli in nad njim žalosti, ki mu je vidljiva spremljevalka tja do temnega groba, kakor je angelj varh pobožnemu in pravičnemu nevidljiv tovariš!“

Tako mi je pripovedovala na zgorej omenjeno vprašanje mila in ljubeznjiva, uže zdavnej pod tiho gomilico pri sv. Jarneju poleg očeta speča mati, ko sva neki večer, pri prijazni Medenovi žlahti nekoliko zamudivši se, pučasi sama koračila iz Cirknice čez „Kücelj“ proti bližnji prijazni vasi, nepozabljivemu mojemu rojstnemu kraju, in so ravno iz jasnega neba tako prijazno zvezdice migljale,

ter se ravno oni večer izredno pogostem nad nama vtrinjale. —

Ta sentimentalni prizor se mi je nehoté vrnil sinočni večer, ko sem, po sprejetju tužne vesti o smrti našega „Žige“, samec se sprehajal pod nenavadno milim in jasnim nebom dolenskega obnebja, ter potlačenim srcem premišljeval minljivost vsega obstoječega, in ko se je ravno pred mano vtrgala leskeča zvezdica, ter povprek po širokem oboku hitela tja do orjaških planin, in se za njimi vtopila! — Nehoté sem se domislil óne pripovedke ranjce moje matere!

Zopet se je izselila duša iz telesa; zopet se je ločil iz srede svojih dragi prijatelj, iz naročja togujočega soproga zvesta mu tovarišica, ali odtrgalo se od drhtečega materinega srca šibko nježno dete, ki komaj da mu je zasvetila zemeljska zarja, je zopet povrnilo se nazaj tja v boljši óni dom! — Nij li, dragi Žiga, ona svetla lučica, ki je zdaj pred mano za veke otemnila, morda bila tvoja zvezdica, tebi, dragi prijatelj, tebi, zvesti naroda sin,

spremljevalka, ter se je prikazen vtrnitve njene nam še le zdaj čez nekoliko ur na orjaškem obnebju vidno prikazala? — Malo jih je, redko so nastavljene lučice, ki svetijo na našem obnebju, ki svetijo tako vrednim zvestim sinom mile naše domovine, kot si bil ti, nepozabljivi Žiga; malo jih je, pa — oj osoda tužna, še ed te male peščice pada eden za drugim, in kako slabo Vas nadomestuje narščaj!

Nehote vrinola se mi je misel, da je to bila tvoja zvezdica in padajoči dal solznimi očesi njej, — dal tebi sem slovo! So me li čuti moji varali, jeli bila gola domišljija, nasledna prikazen razburjenih po tacihi vdarcih duševnih čutil? naj si bode sentimentalna domišljija, koder je ravno primerna občutkom mojega bolehaččega srca. Pojdi tja in pripravi nam počivališče, ki nam ga je po tako razburjenem potovanju treba; počij se tam od tolike duševne muke, ki si jo pretrpel, oddahni se od tolikega proganjanja, ki si ga izkusil! mir, ki ga tu nijsi našel, in ki ti ga nijso privoščili,

Za cesarskega namestnika tja je imenovan general-feldmaršal Manteuffel, ki bo imel pravico razpisavati volitve in sklicavati okrajne in okrožne zbornice, zametavati sklepe teh zborov in jih razpuščati; v obče bo imel ta namestnik pravico vmešavati se v vsako najmanjšo stvar ter bode absolutistično-ustavno vladal. — Nemec je povsod enak, povsod hoče biti samo on gospodar.

Dopisi.

Z Iga 3. avgusta. [Izv. dop.] (Požar na Studencu-Igu.) Prišedši dne 1. avg. okolo 9 ure zjutraj zavoljo službenih opravil v Ljubljano, izvem strašno novico, da „Iggori!“ Tako se obrnem in v 3/4 ure bila sva s čilim konjičem na kraju požara. — Okolo 8. ure zjutraj začelo je goreti na najnevarnejšem kraju vasi, pri Val. Jesihu, po domače „pri Mesarčku“. O! tukaj se je ogenj razširil v malo trenutkih po večidel lesenih in s slamo kritih hišah in gospodarskih poslopjih do „Mirčnikove“ gostilne, na drugi strani pa se je ognjena iskra širila proti cerkvi, kjer se je pri Kramarjeveji hiši in farovski štali, ki sta z opeko pokriti, ogenj ustavil. A v ulici proti vodi razširjeval se je še vedno razljuteni element, in še le pri Štembalu Jož. se je posrečilo z velikim trudom in največjo prizadevnostjo ogenj lokalizirati. Preje kot v enej uri vpepelil je ogenj 32 hiš z več kot 30 postranskimi gospodarskimi poslopji z vso živinsko krmo vred. Zgorela sta tudi dva prašiča; nekaterim, kateri so bili uže omlatili, tudi ves letošnji pridelek, drugim, katerih nij bilo doma, zgorela je tudi vsa obleka — s kratka: nekaterim je zgorelo vse. Cerkev in farovž nijsta zgorela, a zgorel je pač farovski pod z okoli 200 centi mrve. Škoda se ceni okolo 30.000 glđ. — Nesreča in beda je tem večja, ker lansko leto je velika povodenj skoraj ves pridelek pokončala, letos pred mesecem dnij je toča obilo škode naredila in vrhu tega je sedaj pa še požar vzel, kar je bilo ostalo.

Kako je ogenj nastal, se še nič gotovega ne vé; eni pravijo, da so si otroci sami kuhali, drugi, da je gospodinja kruh pekla in zopet drugi kaj družega, kakor je navadno pri takih prilikah. Le toliko je menda resnice, da se je pri tej hiši, pri katerej je začelo goreti, uže preje večkrat goreči petelin prikazal, a bil vselej uspešno o pravem času zadušen.

zda ti je dan; počij se, blaga duša, ki si se odtrgala od zemeljskih spón, užij prostost zraka, po kojoj ti je tú zastonj hrepenolo plemenito srce!

Oj, kako se mi stiska srce, če pomislim toliko let nazaj v dobo najinega šolskega tovarištva, najinih zlatih, mladih let ko sva midva uže v I. gimnaz. razredu skupaj „ala, alae“, deklinirala, potem z leti skupaj naraščala, skupaj se zavedala! kako ponosnega te vidim v živem spominu leta 1848., ko si navdušen za dom, narod, kakor smo bili takrat še vsi, možato stopal v tvoje lične obleki akademika, z dolgim na levo ramo naslanjajočim se štrusnim peresom in tribojno kokardo po ljubljanskem tlaku; kako si nas ponosen kaproelj vodil od glavne stražne postaje tja v lontovž na stražnico. Živo se spominjam naših vojaških vaj na velškem polji in hrabrega sukanja svitle tvoje sablice v borivnici kakor ne manj krepkih mišic tvoje desnice v telovadnici! In kako milo in sladko so donele lepe pesmi iz tvojih prsij; kako so očaravali čisti in simpatični glasi tvoji ne samo nje, ki so te skoro

Mej nesrečniki pogorelci bilo jih je 32 nekoliko, a 7 celo nič zavarovanih. Da se razsežen in grozen požar še dalje nij širil, gre v prvej vrsti hvala Bogu, kateri je vetru zapovedal, da je takrat miroval, v drugej vrsti pa požarneji straži ljubljanskej, ki je iz lastnega nagiba nesrečnejem brzo na pomoč prihitela, ter pri silovitem požaru dolgo v večer z velikim trudom, previdnostjo in veliko požrtvovalnostjo za ukrotenje ljutega elementa neutruljivo delala. Dasiravno so tudi domači ljudje storili kolikor so mogli za gašenje, se nikakor ne more zadosti hvalevredno spominjati tuje pomoči v takih slučajih. Tudi sosedom iz Škofelje velja najtoplejša in vredna zahvala. Ravno tako velja tudi g. sekretarju c. kr. okr. glavarstva naša zahvala, da je tako brzo prihitel na kraj nesreče in dela gašenja tako previdno vodil.

Nesrečnejši pa naj so priporočeni vsem dobrim in usmiljenim ljudem, ker nesreča in škoda je res velika, posebno pri onih, kateri nijso bili zavarovali svojih poslopij. — o —

Iz spodnje savinjske doline 30. jul. [Izv. dop.] Odgovor na moj zadnji dopis v št. 163 „Slovenskega Naroda“ sem tem težje pričakoval, čem bolje sem vedel, da se morajo v njem stoječa vprašanja le ugodno za nas odgovoriti. Mesto vsega tega pa je prinesel zadnji list „Cill. Ztg.“ št. 60 po železni navadi cel regiment psov, poučarja neslane svoje duhovitosti, da rabijo „tolle wutausbrüche“, da ne morejo izprevideti „Cilli ist eine deutsche Stadt“ etc., in da so vprašanja v mojem navedenem dopisu „gewinsel“ itd. Govori tudi o „nekih osobah“, kojim mi še črevelj odvezati vredni nijsmo (pa vsaj ne misli izvrstnega dopisnika v Cijerco?) in da je najboljšo sredstvo, da se nas pusti. Kako čudno izobraženost to kaže, in kako zlahtni sad „deutsche kultur“ rodu mislim, je brez komentara razvidno. „Cillierci“ naj povem to povestico: V neko lastovkino gnjezdo usilil se je bil vrabec, kateri je v začetku bil tih, sčasoma prav nehvaležno kričati začel. Ponižne lastovke so to s prva trpele, a ko jim je bilo drznosti preveč, začele so ga poditi. Akoravno je dobil vrabec pomoči, so razkačene lastovke predrzneža vendar odpodile in raztrgale. Vendar bi bil rad slišal, kako so pozneje prišedši Slovenci v savinjske doline bivajoče Nemce slo-

zaljubljene strmele zalega čvrstega mladeniča, ampak ne manje tudi nas, tvoje tovariše, tvoje prijatelje, ki smo bili na te ponosni! — In kaka sedanost!! Oj zagrnem rajše ta tužni prizor in volim te gledati v mislih in spominjam se rajši mladeniča, ljubečega dom in narod svoj čez vse, kakor si ga ljubil neprestano vsigdar, do zadnjega izdihljeja!

„Vremena zopet bodo se razjasnila, in nam milši zvezde kakor zdaj sijale!“ Nij še dolgo, kar si mi iz zadnjega kraja tvojega prognanstva pisal one vrstice, čakal si jih zastonj boljših vremen, in dozdeva se mi, da dočakal jih ne bodem tudi ne jaz; — da se tudi meni zarja ne bode zasvetila prej nego dospem tja do tebe; — tam hočeva vzajemno uživati prostost duha, ki ga nam sebičnost in natolcevanje ne morejo vkovati v verige prognanstva!

Počij se mi, dragi prijatelj, domovina tuguje nad grobom vrlega sina, prijatelji nad zgubljenim prijateljem. Skoraj smo za tabo: tam na svidenje! Žige prijatelj.

vanizirali, in na kateri način so se njim „Abderiti“ ubranili! Kako bi bil to drugače „deutscher boden?“

Slovenci smo trmoglavi v tej veri, pa kmalo bi bili bolj gibljivi, ko bi nam „Cijerca“ rekla: „v staroslovenskem Celju je en par poležčkov, izvrstnih naslednikov nekdanjih Cimbro-Teutonov, kateri po svojem leibžurnalu „Cill.-Zeitg.“ z občudljivo hladnokrvnostjo svoj „furor teutonicus“ širijo, in kateri bodo prišli na zadnje še v norišnico, kakor hitro njim novih psov za dopisnike „Slov. Naroda“ zmanjka . . .

Zadostuje pa mi vedeti, da pošteni Nemci naši nijso zavézniki Abderitov, in da poslednji „Slov. Narod“ pridno prebirajo; to je tembolj hvalevredno, ker se ne bodo le pravilno slovenskega jezika, ampak tudi njim toliko potrebne omike iz njega naučili.

Iz Primorja 27. julija. [Izv. dop.] Pred dvema mesecema čital sem v „Slov. Narodu“ iz naše Primorske dopis, v kojem neki g. kolega primorskim učiteljem prigovarja, naj bi se vendar enkrat zdramili, ter ustanovili tako potrebno učiteljsko društvo.

Oni g. dopisnik je meni, pa gotovo tudi še marsikakemu tovarišu prav iz srca govoril: Nij tedaj čudno, ako sem z gotovostjo pričakoval, da se bode takoj kak drug dopisnik na oni dopis oglasil, da bode temu kak tretji sledil — s kratka, da se bode ta važen predlog začel po novinah obravnavati, ter da bode tej žurnalističnej obravnavi sčasoma tudi faktum sledil. A vsega tega nič! Oni dopis od 19. maja bil je glas vpijočega v puščavi, nij našel odmeva.

Naštevali so se mi uže različni uzroki, ki bi bili ovirali nastanek učiteljskega društva: da smo primorski Slovenci razcepljeni na tri kronovine, da imamo vsled tega tri različne višje šolske oblasti, da so pri nas šole s posvetnimi učitelji še prerredke, da nij čas za to še ugoden itd. No, jaz pa mislim, da vse te ovire bi se bile dale uže zdavna premagati, a nekaj družega je, česar mi primorski učitelji tako pogrešamo — mi némamo voditelja. Ako se ozremo po družih deželah, vidimo, da se taka društva — kot sploh vsa ustanovljajo po mestih ali velicah trgih, in da prvi motiv in impuls k temu dajo le mestni učitelji. A pri nas?! — — —

In vendar skrajni čas bi bil, da stvar resno v roke primemo. Vzemimo si le naše štajerske kolege v izgled! Ne moremo pač reči, da imajo oni več svobode od nas. A treba je trdne volje. Vsak naj stori svojo dolžnost, ne zanašaje se na družega in — šlo bode. Stopimo v ta namen v pogovore po privatnej poti mej intimnejšimi prijatelji! Pri prihodnjih okrajnih konferencah naj se učitelji onega okraja o tem dogovarjajo, in v prihodnjih počitnicah naj se stori prvi odločilni korak z imenovanjem osnovalnega odbora.

Toliko o tem. Nijsem se namenil obširneje govoriti, niti društva samega se dotikajočih nasvetov staviti, ampak hotel sem s temi vsticami važno enkrat uže sproženo misel zopet oživiti, ter tako osnutek društva pospešiti. V to pomozi Bog!

Pa še nekaj. — Viharni valovi zadnjih volitev so se komaj poglobili. S ponosom se sme Slovenec na-nje ozreti, videč lepo narodno disciplino našega kmetovalca in narodno probujenje našega meščana. In učitelj, ki ima biti odgojitelj in voditelj mladine teh naših meščanov in kmetovalcev, on naj bi zdaj dremal, on

naj bi spal!?! — O ne! Slovenski učitelji! zdaj je prišel čas tudi za nas, naša doba je tu. Tužen nam pogled, ako se ozremo na naše sedanje stanje. Povsod razpor, nobene sloge, razkosani smo, da bolj ne moremo biti. Nemamo pravega skupnega društva, niti pravega šolskega lista, mi učitelji poldrugomilijonnega slovenskega naroda! — Pardon! Imamo „Slov. učiteljsko društvo“, imamo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani, a kako ju podpiramo? Žalostna nam majka! Sram bi nas moralo biti! Bodemo li še tako dalje životarili? — Ne! — Pokažimo svetu, da smo vredni biti odgojitelji naše narodne mladine, mladine slovenske in ne kranjske ali štajerske ali primorske. Dovolj smo že politično raztrgani, ne capimo se še sami!

V svojih nasvetih v predzadnji „Soči“ je vrli tržaški rodoljub sveto resnico izgovoril rekoč: „Neki centralizem je nam Slovincem potreben“. Te besede morali bi si mi slovenski učitelji dobro zapomniti. Skušnja in zdrava pamet nas uči, da moramo složni biti, da moramo vsi delati, ako hočemo v napredek našega šolstva kaj uspešnega ustvariti. Posamezna deželna učiteljska društva vzdrževati bi se še dala, ali nam je mnogo bolj potreben dober pedagogičen slov. list, da si z njim ustvarimo narodno pedagogično literaturo, katera se žali Bog še nahaja — sit venia verbo — pri ničli. Če hočemo pa dober šolski list imeti, moramo vsi na delo; sami kranjski ali štajerski ali primorski učitelji k temu ne zaostajamo, saj nam je za to dovolj živa priča „Slov. Učitelj“.

Zatorej, slovenski učitelji, tovariši mili! oprostite, ako se drznem vam ta le potreben in času primeren nasvet dati: Pristopimo vsi k „Slovenskemu učiteljskemu društvu“ v Ljubljani, ono naj bode centralno društvo za celo slov. učiteljstvo, njemu naj bodeti kot filijalni društvi podvrženi uže bivajoče „Učiteljsko društvo za slov. Štajer“ in primorsko učiteljsko društvo, koje se ima ustanoviti! „Učiteljski Tovariš“ naj postane, s privoljenjem sedanjega lastništva lastnina „Slov. učiteljskega društva“, kojega odbor naj skrbi, da bode „Učiteljski Tovariš“ pravo pedagogično (ne politično!) glasilo slov. učiteljstva! Slovenski učitelji, šolski list v nemškem jeziku izdajati je — najuljudnejše rečeno — neumnost, — neumnost tem večja, če se to stori z „namenom“, da bi se „šolska literatura (po cenejem potu) pomnožila“, kakor bi rekel, da imajo Nemci potrebo, da jim mi pišemo v njihovem jeziku pedagogične liste!!!

Nehčem reči, da bi bil ta moj nasvet edini pravi, a to rečem, da še nadaljno tako životarjenje znalo bi za nas biti pogubno. Brez lista še dalje ostati ne moremo in ne smemo. Nekaj se mora učiniti!

Slovensk učitelj.

Iz Pazina 31. julija. [Izv. dopis.] Denes je i tukaj dovršeno šolsko leto na našem gimnaziju. Program, ki donaša za jezikoslovce zanimiv sestavek „etimologične studije o milanskem narečju“ iz peresa gimnazijalskega ravnatelja, kaže, da je podučevalo na tem gimnaziju v minolem letu poleg ravnatelja 12 profesorjev in 2 suplenta. Gimnazij obiskavalo je do konca leta 125 dijakov, izmed katerih je bilo po narodnosti 45 Slovanov, 73 (?) Italijanov in 7 Nemcev. Izmed vseh dijakov je 21 odličnikov, 64 je dobilo prvi, 13 drugi in 5 tretji red; 17 dijakov bode po počitnicah izpit ponovilo. Da si je izmed nave-

denih 73 Italijanov veliko, ki so od slovanskih starišev, ki pa le italijanski jezik obiskujejo. In so torej mej Italijane všteti, je vendar šte- vilo Italijanov v primeru sè Slovani jako veliko, ako premislimo, da imajo Italijani tudi gimnazij v Kopru in realko v Piranu, kjer je velika večina italijanskih dijakov. Naši ljudje pošiljajo jako malo sinov šolat, da si ima tu skoraj vsak dijak stipendijo ali pa podporo. Ministerstvo za uk in bogočastje je odločilo namreč za ta gimnazij 1200 gl., ki se mej revne dijače vsako leto razdelé; presvitli biskup Dobrila v Trstu podpira tudi desti dijakov, isto tako bratovščina hrvatskih ljudi v Kastvi. In tukaj v Istri nij se bati, da izsolajouča se mladina ne dobi kruha, kajti pomanjkuje domačih uradnikov vsake vrste, posebno pa duhovnov je potreba. Kako izvrstno bi moral izhajati tukaj n. pr. narodni odvetnik! Žalobog nij ga! Vsa najboljša mesta so v rokah nasprotnikov naroda.

Toda kmalu bi zabredel v politiko, da si nijsem bil namenjen o njej besedice črhiti. Namenjen sem bil samo pisati o tukajšnjem gimnaziju in o — dežju. Mogoče, da se boste temu čudili, saj i mi se čudimo, ko čitamo v „Slov. Narodu“ in v drugih novinah o velikih plohah, o letu dežja itd., mej tem ko mi tukaj zevamo vsled vročine in se skoraj ne moremo več spominjati, kedaj je tu zadnjič deževalo. Večina isterskih sel takraj Učke néma pitne vode in mora ure in ure daleč pónjo hoditi. Da bode po tem takem tu letina jako slaba, je ob sebi razumljivo. Žita nij bilo mogoče sejati vsled vednega dežja po zimi, turšico in krompir je suša pomorila, grozdja se je prav malo zarodilo, in še temu preti bolezen; o zelenjavi ne more biti pri takej suši in vročini ni duha ni sluha. Glad, strašanski glad preti Istri. Bog pomagaj!

Iz Zagreba 30. julija. [Izv. dop.] Denes se je svršilo šolsko leto na tukajšnjih srednjih učiliščih. Na gimnaziji je bilo koncem tekočega leta 631 učencev, tedaj za 23 več kakor koncem lanskega leta. Na realki jih je bilo koncem tekočega leta 201, tedaj za 36 manje kakor lanskega leta. Učiteljjev je bilo na gimnaziji 22, a na realki 15. Po napredku dobilo jih je v gimnaziju odliko 63, prvi red 421, popravko 65, drugi red 26, tretji red 46, a neizpitnih je ostalo 10, — na realki je dobilo odliko 10, prvi red 106, popravk 36, drugi red 14, tretji red 29, brez izpita ostalo 6. — Slovencev, rojenih na Kranjskem in Štajerskem je bilo v gimnaziju 14, a na realki sta bila 2. — Opaziti mi je, da je v sedmem razredu prvi in jedini z odliko Martin Matek iz Gornjega Grada na Štajerskem, kateri je prišel še le meseca marca t. l. iz Celja v Zagreb.

Domače stvari.

— (Beseda na vrtu čitalniškem v Ljubljani) v nedeljo zvečer je vrlo dobro se izvršila. Kakor navadno odlikoval se je i pri tej priliki čitalniški pevski zbor izborni; obširen opis priobčimo jutri.

— (Šoli v Velikem Gabru) je cesar daroval iz svoje zasebne blagajnice 200 gl.

— (Obsojena) sta bila včeraj pred porotnim sodiščem v Ljubljani mlada ponarejevalca desetakov, Jeršan in Kolenec, prvi na 6 let težke ječe, poostrene vsak mesec z jednim postom, drugi pak na 5 let isto tako.

— (Požar v Kozarjah.) V nedeljo popoldne ob 1. je nastal v Kozarjah poleg

Ljubljane velik ogenj. Pogorelo je 6 poslopij Požarna straža z Viča je vspešno gasila. Zažgali so baje neprevidni otroci.

— (Vreme.) Po deževji in hladu smo zadnji teden dobili in imamo zdaj lepe in vroče dni.

— (Letno sporočilo cerkniške trirazredne ljudske šole.) Delovali so na tej šoli trije duhovni učitelji in trije svetni učitelji. Dečkov in deklic je hodilo v minolem šolskem letu v šolo 298. Na čelu prinaša poročilo praktičen sestavek „O napravi srenjskih drevesnic“ od učitelja Karla Dermelja.

— (Iz letnega sporočila čveterorazredne deške ljudske šole v Novem mestu) posnemljeno, da je obiskovalo šolo l. 1878/79 dečkov 174. Učitelji so duhovniki frančiškani.

— (Nepoboljšljiv hudodelnik.) Andrej Ostrouška iz Briščikov, ki je pred petimi leti sedemnajstleten mladenič v hišo Franca Štolfe iz Leškova (Šmarji) pri Sežani skozi peč ulezal, ter mu razno obleko odnesel, ki je lani Juriju Miliču iz Briščikov razne vinske trte hudobno porezal, zapustil je meseca junija t. l. tržaške ječe, in še nij bil dobro tri tedne doma, je uže ukradel Opencu Juštu Miliču iz njegovega loma pri Zagradci razno kamenarsko orodje. Zastran tega hudodelstva in drugih njega prestopkov zbegani so prebivalci iz Briščikov, boječi se drugih hudodelstev, nastavili ponočno stražo, ki bi imela varovati njih selo. To je pa mišebredca Ostrouško tako razljutilo, da je Križmanu Miliču dve kope, Martinu Miliču Mohorjevemu pa tri kope sena na travnikih zažgal. Koncem so ga pogumni Briščiki zgrabili in ces. kr. openskim orožnikom izročili, ki so ga nevtégoma odvedli k pristojnemu kazenskemu sodu.

— (Kokošar za omrežjem.) Piše „Soča“: Prečastiti g. Jožef Pelicon, župnik zgoniški, imel je polhen kurnik grahastih, črnkastih in rumenikastih, ali, kar še najvišje velja, dobro pitanih kokošij, po katerih so se Ivanu Miliču Fukožetovemu uže davno slinice cedile. Zalezil je torej k njim, in ko jim je vrat zavil, in ko jih je oskubil in osmodil, — pekel in kahal in cvrl in tenfal jih je. Ubogi župnik, ne samo, da se mu je lanske vinske berunja pokvarila, še brez kokoši, brez domače letavine je ostal. A tudi Urša Čotarjeva je imela kurnik polhen kokodajočih kokošij, in tudi te si je znal Fukožetov Ivanec prisvojiti. Ker pa imajo kokoši ta nesrečen meštir, da kokodakajo in ferfolé, izdale so nepristnega svojega posestnika sè svojim ferfolenjem in kokodakanjem v kadi, v katero jih je bil skril misleč, da jih bode polagoma, dokler pojde, skubil, užival. A preračunal se je. Če prav rad ne hodi gledat sveč na cerkvene oltarje, moral je vendar z dvema orožnikoma z nasajenima svečama šetati v sežanske sodne temnice, kder bode gotovo še dolgo po kokoših slinice požiral.

Razne vesti.

* (Požari na Ruskem.) Ruski uradni list „P. Vjestnik“ prinaša takšno statistiko nesreč po ognji v mesecu juniju t. l.: Požarov je bilo meseca junija v vsej Rusiji 3501; škode so napravili (brez 301 neuracunjenih) za 12,064.982 rubljev. V 508 slučajih je bilo nalašč zažgano, v 930 krajih je neprevidnost bila kriva, da se je vnelo, 310krat je udarila strela, ter zanelila požar, a v 1753 slučajih nij znan uzrok.

* (Strahove streljal) je neki gospod v Temesvaru na Ogerskem. Vrnil se je

bil namreč pozno po noči iz gostilne domov, kar zapazi pred svojo sobo vebke bele podobe gibati se. Naglo vzame iz žepa svoj revolver in brž ustrelil petkrat zapored. Poki izbude ljudi v hiši, da prestrašeni hite pogledat, kaj je. Umirjeni vidijo, da se je vinjeni mož zmotil, misleč pred soboj imeti strahove, ter je streljal v razvešeno — perilo, katero se je čez noč ondi sušilo.

Tujci.

4. avgusta:

Evropa: Klinger iz Gradca. — Gayer, Ver-tovec iz Dunaja.
Pri Monu: Kibitz iz Dunaja. — Zeilinger, Dievet, Schwara, Fischer iz Dunaja.
Pri Maliti: Schrom, Fink iz Gradca. — Polak iz Dunaja. — Albrecht iz Maribora. — Prosenc iz Postojne. — Roth iz Trsta.
Pri bavarskem dvoru: Resman iz Bistrice. — Vončina iz Litije. — Wernig iz Zagreba. — Schmidt iz Ljubljane.
Pri avstrijskem cesarji: Jeran iz Kranja. — Krapec iz Postojne. — Palači iz Trsta.

Loterijne srečke.

V Gradci 2. avgusta: 62. 31. 64. 77. 18.
 Na Dunaji 2. avgusta: 82. 53. 69. 66. 9.

Dunajska borza 4. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	67	gld.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	68	"	45	"
Zlata renta . . .	78	"	65	"
1860 drž. posojilo . . .	125	"	65	"
Akcije narodne banke . . .	830	"	—	"
Kreditne akcije . . .	271	"	90	"
London . . .	115	"	75	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	22 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	"	45	"
Državne marke . . .	56	"	75	"

Prošnja

do prebivalcev mesta Ljubljane.

Velika nesreča, katera je danes naše so-sede na močvirji v vasi Studenec zadela po razsežnem in groznem požaru, mi daje povod, da se do blagosrčnosti prebivalcev našega ljubljanskega mesta obračam s prošnjo, naj blagovolje mile darove za nesrečnike nabirati in izročati gospodom okrajnim predstojnikom ali tudi ljubljanskemu mestnemu magistratu.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1879.

(352—2)

Župan: Laschan.

Važno za gostilničarje!

Podpisani po zelo nizki ceni izdelujem vsake velikosti

ledenic (Eiskasten),

v katerih se dajo dobro hraniti pivo in jedi. Vnanja naročila izvršujem takoj in točno.

Janez Podkrajšek,

(358—1)

v Ljubljani v Trnovem hiš. št. 19.

Več drvarjev

takoj sprejme pod dobrimi pogoji

Franc Steinmetz,

(359—1)

v Banjaluki (Bosna).

Posebno dobrega, čistega, belega ali rdečega vina, dolenjca, je na prodaj

300 do 400 veder,

po 3 1/2 do 4 gold. vedro pri Cvenkel-ju v Sevnici.

(345—3)

Največja razprodaja

z dolaj imenovanih stvari s svetovne razstave, za polovico vrednosti.

Žepne ure.

(Iz Švajce).

Vsaka ura je najfineje repasirana, na trenotek regulirana in jamči se na 3 leta.

Najboljše in najceneje ure sveta!

Krasna ura na valjar iz najtežjega nikel-srebra, na sekund repasirana, z zastoj pridodano verižico od pravega double-zlata, medaljonom, ključcem in baršunastim etui-jem, preje gl. 15, zdaj samo gl. 5.80.

Žepna ura iz umetnega zlata, na minuto regulirana, z zastoj pridodano vrlo fino verižico od pravega double-zlata, ključcem in baršunastim etui-jem, samo gl. 3.75.

Krasna ura na sicerce iz težkega nikel-srebra, na sekundo regulirana, z zastoj pridodano verižico od pravega double-zlata, medaljonom in baršunastim etui-jem, preje gl. 21, zdaj samo gl. 7.75.

18lotna srebrna ura na valjar, puncovana v c. kr. kovnici, s 15 rubini, razen tega na novem električnem potu pozlačena, na sekundo regulirana, preje gl. 27, zdaj samo gl. 12.60.

Krasna, prava 18lotna puncovana srebrna ura za gospe, s 15 rubini, razen tega na novem, električnem potu pozlačena, tako, da je ne more noben zlatar sveta od pravo zlatih razločiti; razen tega zastoj jedno verižico iz umetnega zlata in najfinejšega venecijanskega pletiva, preje gl. 28, zdaj samo gl. 16.

Krasna cizelirana žepna remontoirska ura, na držku brez ključa za navijati, z dvojnimi in kristalnim oklopom, preje gl. 24, zdaj samo gl. 8.85, z verižico od double-zlata itd.

Isto tako fina email-ura s strojem za odbijanje ur, more se porabiti v najelegantnej sobi, gl. 2.85. Rgulirana ura za buditi z ropotuljo, more se tudi uporabiti kot ura za pisno mizo, preje gl. 12, zdaj pa samo gl. 5.

Število ur zmanjšalo se je, kdor želi tedaj imeti za malo novcev izvrstno uro, ki povsod najmenj stane četrinkrat več, naj se preje ko močee obrne na zdolaj označeno firmo.

Solnčniki in dežniki.

(Iz Milana v Italiji.)

Jeden solnčnik od ponarjene svile, z belo, zeleno, rdečo ali plavo podstavo, s plastičnim nikelnakitom in posebnim podstavom paspolirano, preje gl. 4, zdaj samo gl. 2.

Jeden italijanski kloth-dežnik z zapenjačem od kina-srebra in najfineje rezano palico, preje gl. 4.50, zdaj pa samo gl. 2.30.

Jeden double-solnčnik za gospe in gospe, podstavljen in vseh barvah, z zapenjačem od kina-srebra in verižico stane samo gl. 2.

Dežni plašči od proževine in ogrtači.

(Amerika.)

Oni izvrstni dežni plašči so zaradi svoje vrednosti odlikovane s 15 medaljami, a zaradi svoje dvojne vrhve, za dež kot kaput, za lepo vreme kot elegantni moderni ogrtači za nositi je najboljša in najpraktičnejša obleka. Ti dvojni kaputi so stali preje gl. 14 do 16, ter se zdaj za čudno malo ceno od gl. 7.30 do 8.30 dobivajo. Naj nikdo ne opusti naročiti si te obleke, posebno ker se dobiva vsake velikosti.

2000 tucatov ameriških svilnih natikačev in nogovic

(Filadelfija v Ameriki).

najzdravejša nošnja, hladi noge in popije pot, 6 parov gl. 1.50, nogovice 3 pare gl. 1; tste so jednobarvene, v najmodnejših bojah, nebezno plave, rdeče, sive in pisane.

Še jedenkrat priporočamo spoštovanim čitateljem, to dobro in samo jedenkrat v življenju kazočo se priliko porabiti in naročbe tako hitro in mnogobrojno kolikor je mogoče priposlati, da se more zadovoljiti vsakemu posebe, ker po prvi objavli tega naznanila, prodaja se jako veliko.

Naslov za pisma: A. FRAISS, Rothenthurmstrasse, Hauptdepot industrieller Fabrikate, 9, BEČU.

Naročbam iz Bosne in Hercegovine treba priložiti novce, ker se tja pouzetbe ne pošiljajo.

4000 tucatov francoskih batistnih žepnih rut

(Pariz),

vsi zarobljeni in s sortiranimi okrajci, za nečuvno nisko ceno od gl. 1 po tucatu, preje so stali gl. 4.50.

Stvari iz britanija-srebra.

(Sheffield v Angleški.)

Britanija-srebro je jedina na svetu postojeca novina, ki za 20letne uporabe bela ostane, kot pravo 13-lotno srebro. Jamstvo je tako gotovo, da se s tem javno obvezujemo, novce takoj in brez zapreke nazaj dati, ako bi namizno orodje ocrnilo.

12 pravih angleških vilic in nožev od britanija-srebra z zastoj pridodanimi in k istimi pripadajočimi žlicami, vse skupaj preje gl. 9, zdaj samo gl. 8.93.

6 podstakov (tac) od britanija-srebra, preje gl. 5, zdaj samo gl. 1.75.

6 isto takih sedalcev za nože, preje gl. 4.50 zdaj samo gl. 1.75.

1 pušica za sladkor od britanija-srebra, preje gl. 4, zdaj gl. 1.20.

1 par svečnikov od britanija-srebra, preje gl. 3.50, zdaj 1.20.

1 erček za juhe, preje 60 kr. zdaj 30.

1 zvonec za mizo od britanija-srebra, preje gl. 4, zdaj samo gl. 1.42.

1 sprava za poper in sol, preje gl. 2.50, zdaj samo 75 kr.

1 karafindeľ za jelo in olje, preje gl. 8, zdaj samo gl. 4.50.

1 sprava za žepčlenke od britanija-srebra, težka za na mizo, preje gl. 3, zdaj samo 95 kr.

Najobmamljivejši, najfinejši ponarejeni briljantni lišp

(Amsterdam in Brazilija).

Ta svetno poznati lišp, ki se označuje od največjih poznavalcev umetnih tega sveta kot najuspešnejše, kar se je doslej v tej stroki izdelavalo, je radi svojega solnčnega obrusa v to namenjen, da se za drage novce kupljeni pravi lišp izpodrine, ker ni jeden zlatar celega sveta ne more teh ponarejenih briljantov od pravih razločiti, ako jih ne podvrže preje najnatatnejšemu preiskavanju. Čeli lišp okovan je s pravim double-zlatom.

1 briljantni prestan, najnovejša in najfinejša zlata fasona samo gl. 2.

1 par briljantnih uhanov, z jednim ali dvema biseroma v ponarejenem srebrnem okovu, gl. 2.50.

1 briljantna broša z več nego 20 kameni, gl. 2.50.

1 briljantni medaljon, najlepša fasona zlata, samo gl. 2.50.

1 briljantni križec za vrat v lepe obliki, samo gl. 2.

1 briljantna narokvica same gl. 2.50, jako obmamljiva.

1 briljantni diadem ali spona za lasé gl. 2.50.

1 par briljantnih priprijevakov za lasé gl. 2.50, najmodernejše tega sveta.

1 verižica okolo vratu iz double-zlata, najfinejša pletivo, preje gl. 10, zdaj samo 2.50.

1 kratka verižica za uro, iz double-zlata, preje gl. 5, zdaj gl. 1.50.

3200 tucatov svilenih žepnih robcev.

(Neapel v Italiji.)

Ti žepni robci so nam bili poslani za razprodajo od neke pale firme, stali so preje gl. 18—20, a mi dajemo tucat samo kolikor zalaha traje za malo ceno od gl. 10—6 po tucatu. Za svilo smo porok, ter se prosimo za najhitrejšo naročbo, ker se hitro razprodajejo in se lahko rabijo tudi kot robci za vrat.

Nevrjetno ali resnica je! Jedna cela oprava za gospe

(Draždant),

sestoječa iz jedne ženske oprave iz pravobojnega franc. kretona ali tako zvanega ruskega platna z mnogim lišpom in najmodnejšega kroja samo gl. 3.75, kjer je se samo za delo plačalo gl. 8.

Jedna fina oprava s krasno nališpanim plaščekom iz pravobojnega kretona ali ruskega platna samo gl. 5.50, a za samo delo se je plačalo fl. 12.

Najpraktičnejše je, da so te oprave vsakej gospe pristale in brez njih biti ne more.

Zaradi mnoge prodaje priporočamo se najhitrejša naročba.

Tega še nij bilo!

2000 komačov

pravih angleških plaidov za pot.

(London.)

Ta za doma in pot neobhodno potrebna reč se priporoča silno p. n. prebivalcem te dežele. Vsi plaidi so za prodajo samo slučajno k nam došli, so iz najfinejših in najtežjih angleških plaid-tkanine, jako veliki in široki, tudi kot potno pokrivalo za upotrebiti in še jedno leto kasneje more si človek iz te izvrstne tkanine napraviti celo garderobo. Preje so stali gl. 14 do 16, zdaj samo gl. 5.50 do 7.50.

Perilo za gospe in gospe.

(Rumburg v Češki.)

Jedna moška oxford-srajca, četrnata z 2 ovratnikoma gl. 1.70.

Jedna fino vezana moška srajca iz najboljšega širtinga gl. 1.70.

Jedna gladka četrnata strong-srajca gl. 1.70.

Jedna jako fina ženska srajca s krazno vezeno gl. 1.70.

Jeden divno olišpan nočni korset, drugačno vezan, gl. 1.70.

Jedne ženske hlačiice z najlepšo vezanim lišpom, gl. 1.70.

Jedna krasna suknja za gospe, z najfinejšim plisjem nališpana, gl. 1.70.

Jeden francoski steznik životnik za ženske gl. 1.50.

Vse perilo je najboljšje in najtrajnejše delo, ter je preje skrat več stalo. Pri naročbi je treba samo obseg vrata v centimetrih naznaniti.

Oljene slike

s fino pozlačenimi okviri.

(Monakovo.)

Te krasne oljene slike so s prosto roko na platno slikane, visoke so 21 dunajskih colov, a 26 palcev široke, izvedene v akademijah za lepe umetnosti, v finih cvetjem in arabeski olepšanih okvirih. Te slike krasé vsako sobo in dvorano, ter so ali slike dežel, iz raznih genre in svetniki vsacega imena. Preje je stala jedna slika gl. 15, zdaj z okvirom vred samo gl. 4.85, katera prilika se ne bude nikdar več podala.

Obuvalo

za gospe in gospe.

(Dunaj.)

Najfineje obuvalo iz telečje kože, dvakrat sešito, z 2 ali 3 podplati, najsolidnejše dunajsko delo, par za gospe po gl. 4.85, za gospe gl. 3.85, vsi črevlji v najnovejši moderniji fasoni. Pri naročbi treba naznačiti daljino in višino noge, ali pak črevlji priposlati na ogled. Vsi črevlji so preje dvakrat več stali.